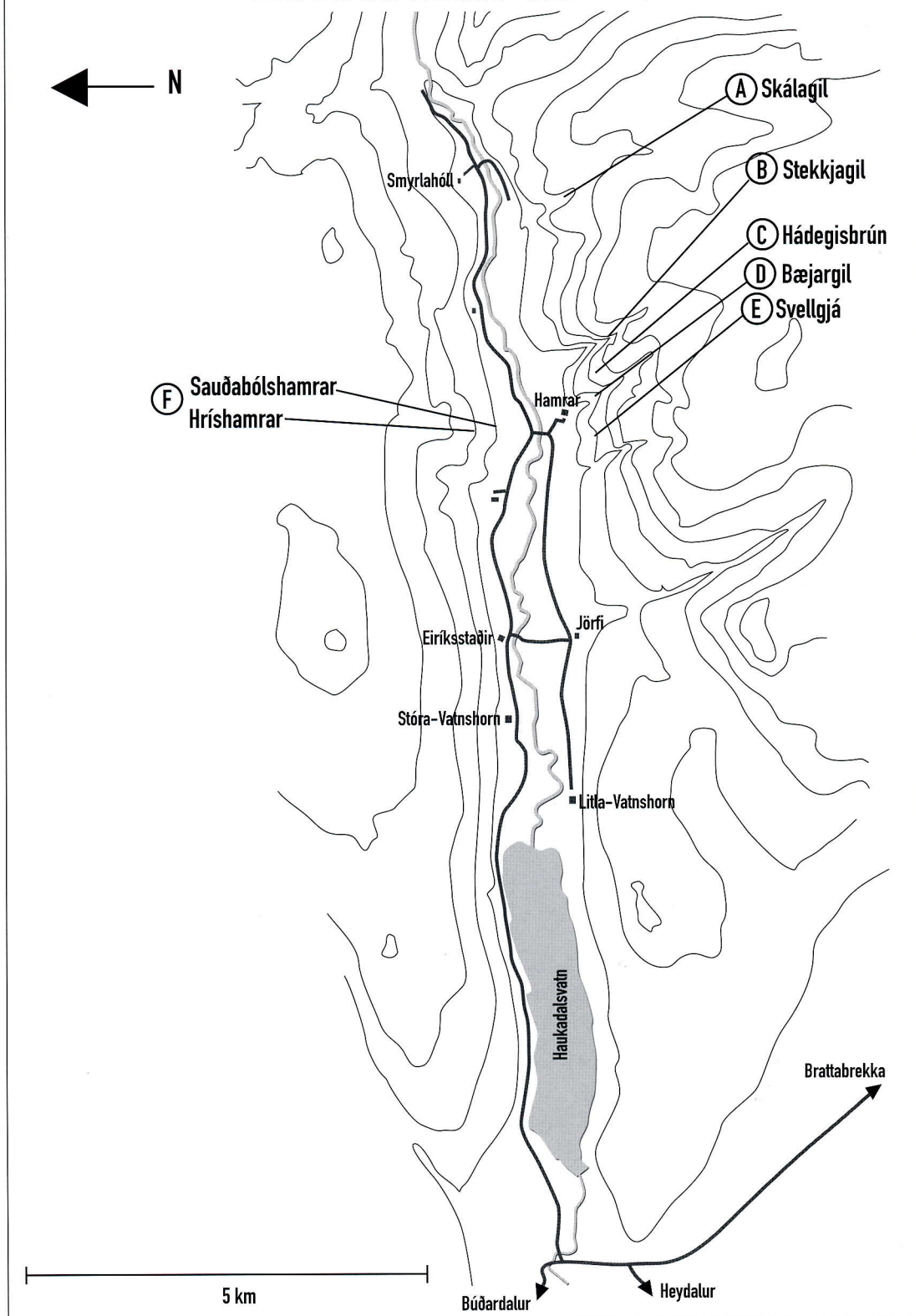

Leiðarvísir nr. 25

Haukadalur

Hallgrímur Magnússon

Inngangur

Haukadalur var óskráð blað í sögu íslenskrar fjallamennsku allt fram til vetursins '97 þegar Jórunn Harðardóttir vann við jarðfræðirannsóknir á Haukadalsvatni. Aðstoðarmaður hennar við boranir hafði auga fyrir einhverju meiru en kjörnum og fæðingarstað Eiríks Rauða. Hann skoðaði dalinn og sá að þarna voru verðug isklifurverkefni framtíðarinnar.

Eftir því sem ritnefnd kemst næst var fyrst byrjað að klifra í dalnum veturinn 1998. Í dalnum eru leiðir við allra hæfi allt frá 3. gráðu og upp úr. Gilin sem mest hefur verið klifrað í eru Svellagjá, Skálagil, Stekkjagil og Bæjargil. Í þessum leiðarvísi verður leiðum lýst gróflega og aðkomu að þeim. Þar sem svæðið er "nýtt" og mikið af óförnum leiðum verður þessi leiðarvísir ekki í endanlegri útgáfu og stefnir ritnefnd að því að gefa út víðameiri leiðarvísi að 2 til 3 árum liðnum.

Staðhættir

Haukadalur liggur frá austri til vesturs milli Miðdala og Laxárdals. Dalurinn er allbreiður og víðast vel gróinn. Neðst í honum er Haukadalsvatn um 4 km langt.

Eftir dalnum rennur Haukadalsá og neðan vatnsins ku vera stunduð laxveiði. Fyrr á öldum voru miklir skógar í dalnum. Það eina sem eftir er af þeim er lítil skógarortofa innarlega í hlíðinni norðan Haukadalsvatns. Innst og austast úr Haukadal gengur Haukadalsskarð til Hrótafjarðar. Þar var áður kunn leið milli Norðurlands og Dala. Leiðin var aflögð að mestu eftir að bílar komu til sögunnar. Í sunnanverðum dalnum er bærinn Hamrar. Upp af honum er brött gilskorin hlíð og háir klettir sem komið verður að síðar í leiðarvísinum. Þessi hlíð er svo brött að ekki mun sjást til sólar frá bænum 25 vikur á vetri.

Aðkoma

Akstursleiðir frá Reykjavík eru um Borgarfjörð og yfir Bröttubrekku eða Heydal á Snæfellsnesi. Leiðin yfir Bröttubrekku er um 150 km og Heydalur um 180 km. Einn km inn af Haukadalsvatni er bærinn Stóra Vatnshorn þar sem boðið er upp á bændagistingu. Aðstaðan er til fyrirmyndar og þar er boðið upp á gistingu í gamla bænum sem hýsir 9 manns í rúm og annað eins á dýnum. Inni í bænum eru 3-4

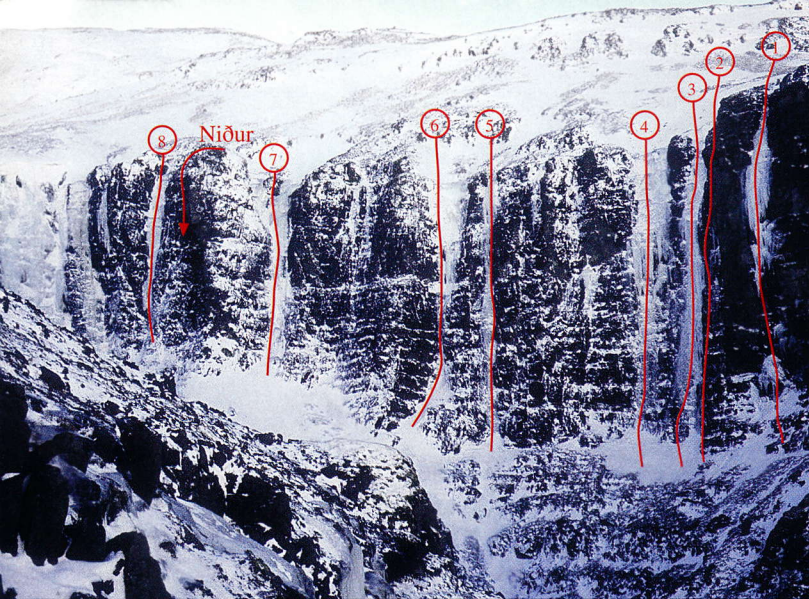
herbergi til leigu og nýlega voru kláraðir tveir litlir fjögurra manna sumarbústaðir.

Notkun á leiðarvísinum

Í þessum leiðarvísi er notast við tvær útgáfur gráðukerfis. Annarsvegar skoska gráðukerfið frá 2 til 6 og hinsvegar bandarísk gráðun yfir leiðir blandaðar ís og klettum. Gráðun þeirra er frá M5 til M9. Allar leiðirnar eru gráðaðar til stuðnings við val á leiðum. Þess ber að geta að ísleiðir eru breytilegar milli ára og ísmyndun getur verið mjög misjöfn. Leiðir sem hafa fengið M gráðun geta verið hreinar ísleiðir síðla vetrar og ísleiðir geta verið klettaleiðir í byrjun klifurtímabilsins. Þess vegna ber að taka gráðunina með hæfilegum fyrirvara.

Ekki er vítað mikið um lengd klifurtímabils í Dalasýslu. Síðustu ár hafa þó sýnt okkur að ísaðstæður byrja snemma á hausti og haldast nokkuð stöðugar fram á vor þrátt fyrir rysjótt veðurfar.

Leiðunum er skipt upp eftir giljunum sunnan í dalnum. Hvert gil hefur bókstaf sem merktur er á yfirlitskort, hér að framan, og númeraskráning leiðanna fylgir hverju svæði eða gili.

Skálagil. Leiðir A1-A9

Ljós.: H.M.

A Skálagil

Skálagil er um 8 km innan við Haukadalsvatn. Besta leiðin að gílinu er að aka sem leið liggur 1 km inn fyrir gilið og að brú móts við eyðibýlið Smyrlahól, þar er ekið yfir brúna og eftir slóða til baka hinum megin árinna inn að gilkjafninum.

Þaðan er gengið inn í gilið og upp hliðina hægra megin. Best er að hækka sig sem fyrst upp að klettunum og fylgja þeim síðan inn gilið. Leiðirnar taka svo við hver af annarri. Númeraröð leiðanna er A1 til A19. Ef menn vilja klífa leiðir vinstra megin í gljúfrinu er ráðlegast að ganga undir hömrnunum inn í botn og yfir gilið þar.

Göngutími er um 30 mín.

Niðurleiðir:

Best er að síga niður leiðirnar

eða nota sigstans sem er lýst í lið E-8. Mögulegt er að komast niður beggja vegna við gilið en það telst varasamt.

A1 240 mínútur

Gráða: M6+ - M7 60m

Leiðin er upp kletta 25m undir þak þar sem áberandi þunnt kerti hangir fram yfir. Klífrað er upp þakið bak við kertið og þaðan út í lóðréttan ís.

Leiðin er tortryggð í þakinu.

FF: Kim Ciszmazia og Will Gadd, 25 mars '98

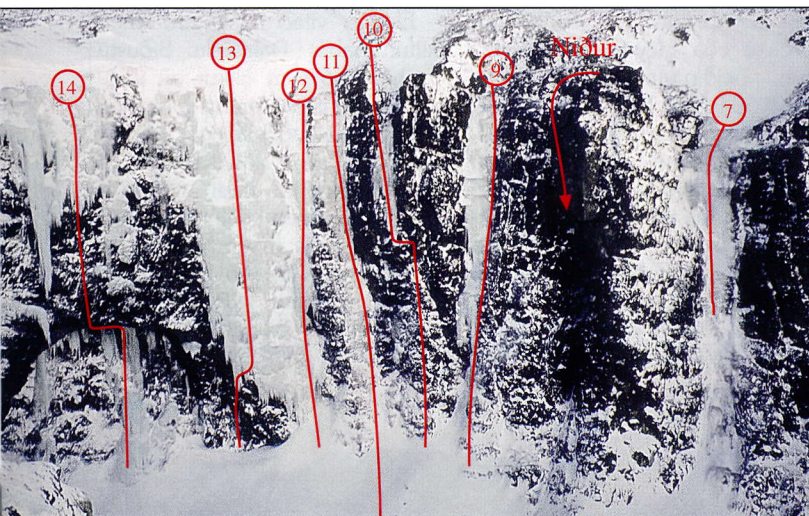
A2 Tipplað á tánum

Gráða: M6 (60m)

Þessi leið er hægra megin í gílinu þegar gengið er inn og er næsta leið vinstra megin við leiðina 240mín. Leiðin er upp 40m svo til íslausan fláa ("slab") en við tekur brattur ís upp á brún.

Skálagil. Leiðir A7-A14

Ljós.: H.M.

FF: Páll Sveinsson og Hallgrímur Magnússon, 20. feb. '99

A3 Skrufjarnið

Gráða: 4+ 60m.

Leiðin er á hægri hönd þegar gengið er inn gilið. Leiðin er næsta augljósa ísleið innan við áberandi frihangandi kerti (240mín). Leiðin byrjar á auðveldu brótti með einu mjög stuttu lóðréttu hafti. Síðan tekur við um 15-20m hátt lóðrétt íshaft og við af því tekur létt klifur á toppinn.

FF: Þorvaldur V. Þórsson, Karl Ingólfsson, 20. feb. '99

A4 Ónefnd

Gráða: 4 til 5 60m.

Leiðin er næsta augljósa lína við Skrufjarnið. Klífrað er í þunnum ís undir kerti og þar er hliðrað til vinstri út á 6-8m lóðréttan ísvegg, við af honum tekur ísflái upp á brún.

FF: Guðmundur Helgi Christensen og Jim Surett.

A5 Artic storm

Gráða: 5 til 5+. 50m

Næsta augljósa ísleiðin innan við Ónefndu leiðina.

FF: Jay Smith og Kitty Calhoun, 13. feb. '98

A6 Brazilian Gully

Gráða: 5 til 5+ 60m

Þessi leið liggur upp mjög áberandi skoru með mjög þunnum ís. Strompklífrað á köflum í byrjun leiðar.

FF: Kim Ciszmazia og Will Gadd, 28. mars '98

A7 Aumur finger.

Gráða: 3+ til 4 60m

Ísleið. Leiðin liggur hægra megin við áberandi klettanef innarlega í gílinu.

FF Guðmundur Helgi Christensen, 25. mars '98

A8 Sigleið niður

Gráða: Varasöm

Tveir sigboltar framan á steini fremst á mjög áberandi klettanefi innarlega á hægri hönd. Það þarf að klífra niður á nefið um 2 metra til að koma línunni fyrir.

A9 Fyrsta barn ársins

Gráða: 4 til 4+, 60m

Leiðin liggur í brattri, mjórri skoru fyrstu 30 metrana og breiðir síðan úr sér í bratt íspil.

FF: Guðmundur Helgi Christensen, Jórunn Harðardóttir og Þorvaldur V. Þórsson, 2. jan. '99

A10 Leið lata mannsins.

Gráða: 6 60m

Mjög þunnur ís eða klettur fyrstu 30-35 metra leiðarinnar upp undir frihangandi ískerti. Klifrað er út á kertið og upp lóðréttan ís upp á brún.

Efri hluti leiðarinnar hangir yfir sig um 3-4m.

FF: Will Gadd, Kim Cizmazia og Guðmundur Helgi, 25. mars '98

A11 10 þumlar og 4 hand- arböck (All thumbs).

Gráða 4 60m, Ís

Ef leiðin er í þunnum aðstæðum er sprunga hægra megin þar sem hægt er að tryggja með nettum klettatryggingum.

FF: Guðmundur Helgi Christensen og Kim Cizmazia, 26. mars '98

A12 Vatnsveitan

Gráða 4, 60m

Stöllótt leið. Klifrað er lengst til hægri í miklu íspili innst í giliinu

FF: Þorvaldur V. Þórsson, Jórunn Harðardóttir og Guðmundur Helgi Christensen, 2. jan. '99

A13 Frusetta

Gráða: M5+ - M6. 60m

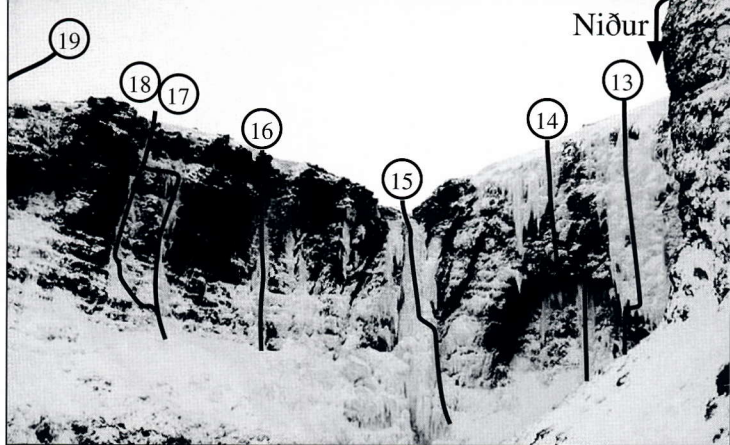
Klifrað er upp augljósa sprungu lengst til hægri í hvelfinu innst í gljúfrinu. Klifrað er 15m upp sprunguna og þaðan er hliðrað undir yfirhangandi ís út á íspilið.

FF: Kim Cizmazia og Will Gadd, 24. mars '98

A14 Brennivín (Black death)

Gráða: M9 eða erfiðari. 60m

Leiðin er innst í giliinu hægra megin við fossinn og vinstramegin við íspilið. Leiðin byrjar í 20m kerti undir miðju þakinu, þaðan

Skálagil. Leiðir A13-A19

Ljós.: Einar Sigurðsson

er farið út þakið um 4m út að brún. Eftir brúninni er hliðrað 4m til vinstri upp í mjög þunnan yfirhangandi ís. Sjá nánari lýsingu í greininni Brennivín á bls ____.

Í leiðinni eru 3 boltar, þar af einn rétt ofan við brúnina.

FF: Will Gadd, 28. mars '98

A15 Trommarinn

Gráða: 4 (60m)

Leiðin liggur upp aðalfoss Skálagils sem blasir við innst þegar gengið er inn gilið. Byrjað er hægra megin í fossinum. Klifrað er upp á stall þar sem fossinn og hamraveggurinn mætast. Þaðan er klifrað ca. 10 m upp hægra megin í fossinum en síðan farið inn að miðju. Miðjulinunni fylgt að mestu upp á topp.

FF: Guðjón Snær Steindórsson og Haraldur Örn Ólafsson, 20 feb. '99

A16 Sharpening your teeth.

Gráða: 5 til 5+ 60m

Áberandi strompur á höfuðveggnum vinstra megin í giliinu. Tryggt er með klettatryggingum.

FF: Guðmundur Helgi Christensen og Kim Cizmazia 26. mars.

A17 Traktor

Gráða: 5 50m

Skemmtileg ísleið með léttu mixuðu ívafi.

FF Guðmundur Helgi og Jórunn Harðardóttir, feb. '99

A18 Í fótspor fræðimanns

Gráða: 4 50m

Fjölbreytt ísleið. Klifrað er upp

fyrstu 40-45 metrana upp stalla að klettahafti. Þar er hægt að klára leiðina beint af augum eða hliðra örlítið og sameinast leiðinni Traktor.

FF Hallgrímur Magnússon og Páll Sveinsson, feb '99

A19 Brúsinn

Gráða 3 120m

Leiðin er stöllótt tveggja spanna leið á vinstri hönd þegar gengið er inn gilið. Leiðin er mest áberandi línar áður en gilið verður alveg lóðrétt.

FF Valgeir Ægir Ingólfsson, Óttar Kjartansson og Ólafur, 20. feb. '99.

B Stekkjagil

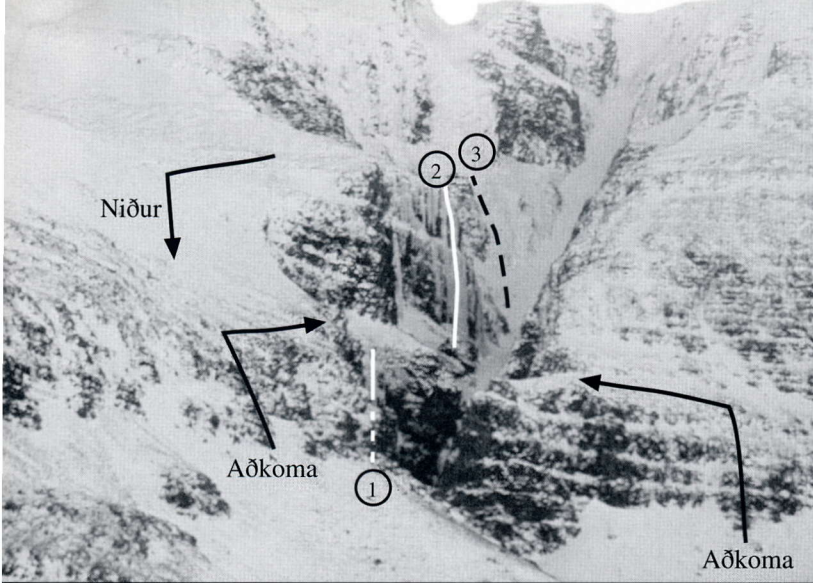
Sjá aðkomu að Bæjargili.

Gilið er vel á vinstri hönd þegar horft er upp í hliðina frá bænum Hömrum. Þegar komið er að giliinu er möguleiki að komast inn í það með því að ganga upp með hliðinni hvoru megin sem er upp á áberandi syllur í um 40m hæð og liggja inn í gilið. Ef gengið er inn eftir botni gilsins kemur maður að opnum fossi sem kemur í veg fyrir frekari uppgöngu. Hægt er að fara fram hjá fossinum með því að klifra upp vinstri vegg gljúfursins í einni til tveimur spönnum (Þjóðvegur 66) upp á hallandi syllu og ganga eftir henni inn í efri hluta gljúfursins. Þegar þangað er komið taka við mjög brattar ísleiðir á vinstri hönd.

Göngutími inn að fossi er um 20-30 mín

Niðurleiðir:

Gengið er inn gilið inn fyrir

Stekkjagil. Leiðir B1-B3

Ljós.: H.M.

klettana á vinstri hönd þar er 3. gráðu klifur upp á brúnina. (sjá mynd)

B1 Aðrein

Gráða 5, 60m

Lóðrétt leið næst fossinum og upp á stallinn. Fyrri spönn er 25 til 30m af 3 gráðu og við tekur lóðréttur ís. Leiðin er varhuga-verð þar sem ísinn þynnist þegar ofar dregur og erfitt um tryggingar ofan við leiðina.

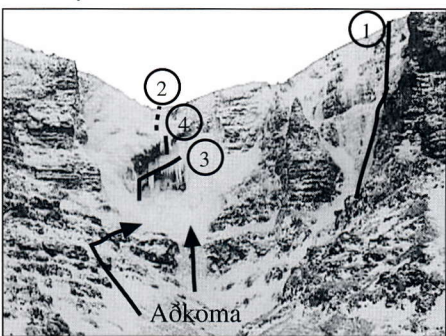
FF: Guðmundur Helgi Christensen, Þorvaldur V. Þórs-son, Jórunn Harðardóttir 3. jan. '99.

B2 Þjóðvegur 66 (route 66)

Gráða: 5, 75m

Leiðin er mest áberandi lóð- rétta súlan á vinstri hönd ofan við fossinn.

FF: Guðmundur Helgi Christensen, Þorvaldur V. Þórs-son 3. jan. '99.

Bæjargil. Leiðir D1-D4

Ljós.: H.M.

B3 Frárein

Gráða: 3

Ís og snjóleið á vinstri hönd innan við klettana í giliinu.

FF: Jórunn Harðardóttir. 3. jan. '99

C Hádegisbrún

Á milli Bæjargils og Stekkjagils er klettaveggur upp á svokallaða Hádegisbrún. Í þessum kletti eru tvær áberandi línur og hægri lín- an hefur verið klifin. Besta að- koman er frá bænum Hömrum. Sjá lýsingu á aðkomu Bæjargils.

Göngutími 25mín.

Niðurleiðir:

Sig niður leiðirnar eða ganga til vesturs ofan við Bæjargil og Svellagjá niður með Snasagili austanverðu.

C1 Hádegisleiðin - ís

Gráða 4. 60m

Tveggja spanna leið upp klettabeltið milli Bæjargils og Stekkjagils upp á Hádegisbrún. Fyrri spönnin byrjar á um 20m lóðréttu hafti og endar í hallandi stalli. Seinni spönnin er 40m nærri lóðréttu ís sem getur endað í hengju.

FF: Helgi Borg Jó- hannsson, Styrmir

Steingrímsson og Ingólfur Ólaf- son. 13 feb. '98.

D Bæjargil

Bæjargil er ofan við bæinn Hamra í sunnanverðum dalnum. Úr giliinu fellur lækur sem rennur vestan við bæinn. Til að komast að Bæjargili er ekið inn afleggjar- ann að Hömrum um 2 km inn af Haukadalsvatni. Best er að leggja bílnum rétt utan girðingar og ganga upp með læknum. Þegar komið er að gilskorningi er farið upp eftir læknum austanverðum.

Göngutími: 10-15mín.

Niðurleið: . Hægt er að ganga ofan við leiðirnar til vesturs að Snasagili og niður með því. Besta leiðin er að síga niður leið- irnar sjálfar.

D1 Kitty Kitty bang bang.

Gráða 4 tvær til þrjár spannar.

Áberandi og falleg leið hægra megin í Bæjargili. Leiðin var klifruð í tveim spönnum og nær alla leið upp á brún.

FF: Sigursteinn Baldursson og Guðmundur Eyjólfsson 12 feb. '98.

D2 Þar sem grasið grær.

Gráða 3+ 12m

Frístandandi kerti uppi á brún- inni ofan við Bæjarfoss. Kertið er í sama læk og fossinn sjálfur.

Ff: Helgi Borg, Styrmir Stein- grímsson og Ingólfur Ólafsson. 13 feb. '98.

D3 Bæjarfosstraversan.

Gráða 5 50m

Leiðin byrjar í 10m hárrí súlu vinstra megin við Bæjarfoss. Klifrað er upp með súlunni undir hvelfinguna sem fossinn fellur fram af, síðan er hliðrað milli ískerta sem renna undan þakinu. Leiðin endar innst í hvelfingunni. Hægra megin við Bæjarfoss.

FF: Guðmundur Helgi Christensen og Jeff Lowe. 13. feb. '98.

D4 Helgi's Thumb, Bæjarfossinn allur

Gráða M8+ 60 metrar sé leið- in klifin í einni spönn (B3+B4).

Leiðin byrjar þar sem Bæjar-fosstraversan endar og klifrað er undir þakið út á kerti Bæjarfoss.

Tveimur boltum hefur verið komið fyrir í þakinu.

FF: Will Gadd 17. mars '98

E Svellagjá

Gjáin er beint ofan við bæinn Hamra í sunnanverðum dalnum. Gengið er sömu leið frá bílastæði og lýst er í aðkomu að Bæjargili. Þegar komið er að gilskorningi er farið yfir lækinn og gengið upp með honum vestanverðum.

Göngutími: 10-15 mín.

Niðurleið: Ofan við leiðirnar er brött hlið. Til að komast í flóttaleið þarf að klifra eina spönn af 3. gráðu upp á stall þar sem hægt er að ganga til vesturs að Snasagili og niður með því.

Besta leiðin er að síga niður leiðirnar sjálfar.

E1 Skálfandinn -ís

Gráða: 4 35m

Þetta er leiðin sem er lengst til hægri þegar maður lítur upp í Svellagjá. Fyrri helmingur leiðarinnar er 3. gráðu brött og leiðin endar í fallegu lóðréttu frístandandi kerti sem hægt er að ganga á bakvið.

FF; Jón Heiðar Andrússon, Einar Sigurðsson og Hilmar Ingimarsson.

E2 Litli finger

Gráða: 4+ til 5 40m

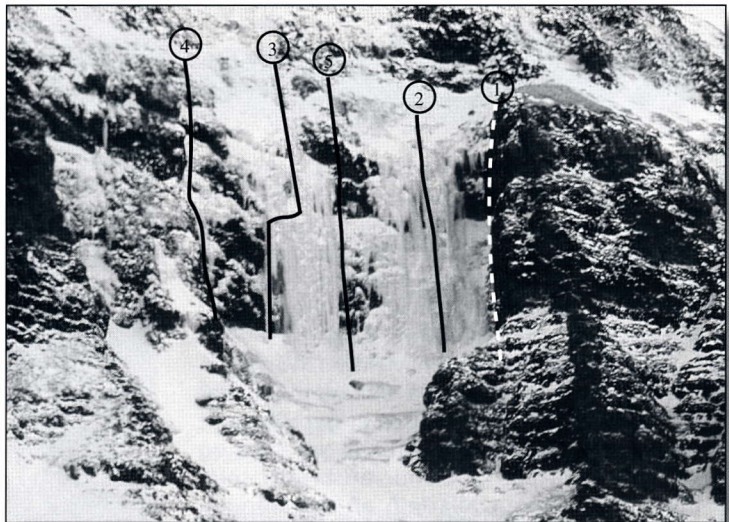
Lóðrétt kerti hægra megin við miðju í gjánni en vinstra megin við Skjálfandann. Möguleiki er á að hvíla sig á sylu þegar lokið er við þrjá fjórðu af leiðinni. Ef sylunni er sleppt verður gráðunin hærri.

FF; Páll Sveinsson og Þorvaldur Þórsson. 12. feb. '98

E3 Look ma, no hands - ís og klettur

Gráða M6 40m

Mixuð leið í miðri gjánni að eins vinstra megin. Leiðin byrjar á íslausu 5m yfirhangandi hafti þar sem "dry toolað" er upp í ís. Síðan er klifrað bak við mörg frí-

Svellagjá. Leiðir E1-E5

Ljós.: H.M.

hangandi kerti sem mynda eins konar þil, hliðrað er til hægri nokkra metra og farið upp fyrir annað þak sem endar í 20 m lóðréttum ís.

Ofan við leiðina er ein spönn af 3. gráðu.

FF; Jeff Lowe og Guðmundur Helgi Christensen. 12. feb. '98

E4 Gold rush -ís

Gráða 4. 40m

Leiðin lengst til vinstri í Svellagjá. Stölluð leið með lóðréttum höftum á milli.

FF; Guy Lacelle, Helgi Borg Jóhannsson, Styrmir Steingrímsson og Ingólfur Ólafsson. 12. feb. '98.

E5 French direct

Gráða M6 tvær spennir.

Leiðin liggur beint upp klettahaft með ís milli leiðanna A-2 og A-3.

FF; Christophe Molin og Ívar Finnbogason. 26. febrúar '98.

F Hlíðin norðan við Hamra

Móts við bæinn Hamra er tvískipt klettabelti spölkorn frá veginum. Þarna eru nokkrar áberandi ísleið-

ir í auðveldari kantinum. Neðri stallurinn kallast Sauðabólshamrar og efri stallurinn kallast Hríshamrar.

Göngutími 5-15 mín.

Niðurleiðir:

Auðvelt er að ganga fyrir klettabeltin.

F1 Morgunhaninn - ís

Gráða 3. 25m

Leiðin er í neðra klettabeltinu.

FF; Óliugreifarnir Jón Heiðar Andrússon og Hilmar Ingimarsson. 13. feb. '98

F2 Harry - ís

Gráða 3+ 40m

Leiðin er í efri stallinum augljós lína lengst til hægri.

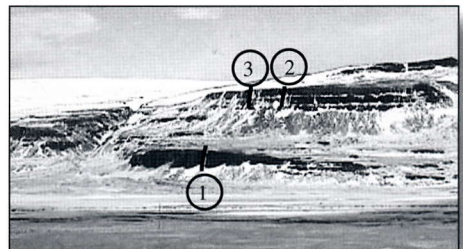
FF; Jón Heiðar og Hilmar

F3 Vandræðagangur - ís

Gráða 4. 40m

Leiðin er í efri stallinum augljós lína vinstra megin við Harry.

FF; ?

Hlíðin norðan Hamra. Leiðir F1-F3

Ljós.: H.M.